

Čís. 12633.

Služební poměry železničních zaměstnanců.

Rozhodovati o nárocích z důvodu nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů, upravených vládním nařízením ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n., je přikázáno úřadům správním.

Nesprávnou výměrou jest nejen číselný výpočet příjmů, nýbrž i použití nesprávné základny, nesprávného skutkového nebo právního podkladu při nové úpravě příjmů, tedy i nesprávné propočítání dřívější vojenské služby.

Dovolávati se nápravy proti rozhodnutí správních úřadů o své platové úpravě pořadem práva může se zaměstnanec jen, vyčerpal-li dříve pořad stolic správních, řídě se ustanovením § 70 vlád. nař. ze dne 5. března 1927, čís. 15 sb. z. a n.

Nevymohl-li si zaměstnanec konečný výrok ministerstva železnic, nepodav včas odvolání z výměru nižšího správního úřadu, jest pořad práva nepřipustný a jest celé řízení o zaměstnancově žalobě pro zmatečnost z úřadu zrušiti a žalobu odmítnouti.

Nebyla-li žaloba podle zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n. podána v propadné devadesátidenní lhůtě, jest ji zamítnouti.

(Rozh. ze dne 24. května 1933, Rv II 523/31.)

Na základě výnosu ministerstva železnic ze dne 24. září 1921, čís. 53.924, byla žalobci propočtena služební doba, při čemž byl zařazen do bývalé IX. služební hodnostní třídy statu III a) s pořadím od 1. července 1916 a platovou stupnicí 4308 Kč od 1. července 1920. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na československém železničním eráru, by žalovaný byl uznán povinným propočísti žalobci celou jeho vojenskou služební dobu po odpočítání 7 roků ve statu III a) úředníků státních drah, zařaditi ho podle toho do vyšších služebních požitků a zaplatiti mu 8.100 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by o ní dále jednal a rozhodl.

Důvody:

Rozpor se spisy spatřuje dovolání v tom, že se napadený rozsudek, vyhovující žalobcovu odvolání, opomenul zabývati podstatnou námitkou žalovaného, že když žalobce proti propočítání služebních let, uveřejněnému v úředním listě ředitelství státních drah v Brně čís. 30 z roku 1922, nepodal námitky podle § 83 služebního řádu, projevil tím souhlas s uveřejněným propočtením a že proto nemůže tomuto propočítání odporovati tímto sporem. Žalovaný československý stát skutečně tuto námitku za sporu v první stolici učinil a první soud se jí nemusel zabývati, an žalobě z jiného důvodu nevyhověl. Odvolací soud, změniv rozsudek prvního soudu a uznáv žalobní nárok důvodem po právu, měl

se s touto námitkou žalovaného státu zabývati a řešiti otázku, zda v tomto sporu, v němž se žalobce domáhá doplacení rozdílu služebních požitků za léta 1927, 1928 a 1929 v částce 8.100 Kč, vyměřených mu poslední úpravou platovou podle vlád. nař. ze dne 5. března 1927 čis. 15 sb. z. a n., může ještě uplatniti námitku nesprávného propočítání vojenské služby podle § 6 výnosu ministerstva železnic ze dne 24. září 1921 čis. 53.924 a jeho vysvětlivek a při tom zároveň zkoumati, zda o žalobním nároku lze vůbec rozhodovati pořadem práva a zda po případě byl nárok uplatněn v propadné lhůtě podle § 2 zákona čis. 217/1925 sb. z. a n., poněvadž k těmto okolnostem jest soudům hleděti z moci úřední v každém období rozepře. Bylo již zdůrazněno, že v souzené věci domáhá se žalobce v podstatě nápravy vyměřených mu služebních požitků, vyplývajících z jejich úpravy podle vlád. nař. čis. 15/1927 sb. z. a n., a spatřuje nesprávnost vyměření požitků v tom, že při jich určení mu nebyla správně propočítána dřívější služební doba vojenská. Nejvyšší soud již v rozhodnutí ve sb. n. s. čis. 9875 dolíčil, že nároky zaměstnanců čsl. státních drah odvozené z nové úpravy platové, provedené podle § 210 plat. zák. a vlád. nař. čis. 15/1927 sb. z. a n. jsou povahou svou nároky soukromoprávními, že však zákonem, t. j. § 210 plat. zákona a § 70 vlád. nař. čis. 15/1927 sb. z. a n. bylo rozhodování o nich přikázáno úřadům správním. Lze proto odkázati k těmto důvodům a jen ještě k nim dodati toto: Vládní nařízení čis. 15/1927 sb. z. a n. bylo vydáno v rámci zmocnění daného vládě v § 210 odst. (1) plat. zák., neboť v § 70 upravilo služební poměry zaměstnanců čsl. státních drah, pokud jde o opravu nesprávné výměry nebo výplaty služebních požitků, přesně podle zásad vytýčených pro pragmatikální zaměstnance státní v § 151 plat. zákona a použilo téměř doslovně těchto ustanovení, označivši jen ještě jasněji v odst. (2) § 70 ústřední úřad, k němuž lze se odvolati, — ministerstvo železnic. Toto vládní nařízení vydané v mezích zákona (§ 55 úst. list.) na základě zmocnění § 210 plat. zákona a jsoucí svými předpisy v úplné shodě se zákonem, řádně podepsané (§ 84 úst. list.) a vyhlášené, má moc zákona a soudy jsou jeho předpisy vázány. Z ustanovení § 70 vl. nař. čis. 15/1927 sb. z. a n. však zřetelně vyplývá, že rozhodování (judikování) o nárocích, týkajících se nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů podle tohoto vládního nařízení upravených, bylo stejně jako u státních zaměstnanců přikázáno úřadům v něm vyjmenovaným jako úřadům správním, neboť tímto ustanovením bylo již přiznáno právo, by rozhodovaly o námitkách proti prvé úpravě (výměru) služebních příjmů zaměstnance čsl. státních drah, t. j. by pronesly výrok (rozhodnutí) o námitkách a v něm skutkový podklad i své právní posouzení o sporném nároku řádně odůvodnily, tedy zcela obdobně jako správní úřady při státních zaměstnancích pragmatikálních. Proti tomuto rozhodnutí úřadu přiznává dále § 70 vlád. nař. zvláštní opravný prostředek odvolání k ministerstvu železnic, které má konečným výrokem o sporné úpravě platové rozhodnouti. V rozhodnutí ve sb. n. s. čis. 9875 bylo též vyloženo, že nesprávnou výměrou jest rozuměti nejen

číselný výpočet příjmů, nýbrž i použití nesprávné základny, t. j. nesprávného skutkového nebo právního podkladu při nové úpravě příjmů, a právě o takové okolnosti žalobce v podstatě svůj žalobní nárok opírá, dovozuje, že při této platové úpravě byla mu nesprávně propočítána dřívější vojenská služba, a domáhá se toho, by v tomto směru použitá základna při jeho úpravě platové ve smyslu vlád. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. byla změněna a přiznány mu služební požitky vyšší podle příslušných platových stupnic a stupňů (§ 9, 10 a 11 vl. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n.). Žalobce mohl by se podle § 105 ústavní listiny a § 1 zákona ze dne 15. října 1925 čís. 217 sb. z. a n. dovolávati nápravy rozhodnutí úřadu o své platové úpravě, provedené podle vládního nařízení čís. 15/1927 sb. z. a n. pořadem práva, kdyby byl dříve vyčerpал pořad stolic správních, řídě se ustanovením § 70 vlád. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n. Měl totiž proti původnímu úřednímu výměru ředitelství státních drah podati včas námitky a vyvolati tím rozhodnutí úřadu (nález o sporném nároku) a proti tomuto měl se zase pořadem stolic správních v § 70 vytčených brániti odvoláním k ministerstvu železnic a vymoci si konečný výrok (rozhodnutí) tohoto správního úřadu o svém sporném nároku. Žalobce v žalobě tvrdil, že proti nesprávnému propočítání požitků podal námitky na ředitelství státních drah v Brně i k ministerstvu železnic v Praze, že však byly vesměs zamítnuty, a nabídl důkaz příslušnými zamítavými výměry, jež však soudu ani nepředložil a v dovolací odpovědi mylně doličuje, že prý tyto okolnosti prokázal. Soudům nižších stolic bylo tedy především z moci úřední zkoumati a zjistiti, zda žalobce skutečně vyčerpал veškeré opravné prostředky v řízení správním a tím si získal možnost uplatnění žalobní nárok pořadem práva, neboť, kdyby se zjistilo, že si nevymohl konečné rozhodnutí ministerstva železnic o tvrzené nesprávné úpravě jeho služebních požitků (§ 70 odst. (1) a (2) vlád. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n., § 105 úst. listiny a § 1 zák. čís. 217/1925 sb. z. a n.), byl by vůbec pořad práva nepřipustný a bylo by celé řízení pro zmatečnost (§ 477 čís. 6 c. ř. s.) z úřadu (§ 240 poslední odstavec c. ř. s. a § 42 j. n.) zrušiti a žalobu zamítnouti. Zjistí-li se, že o žalobcovu odvolání rozhodlo ministerstvo železnic ve smyslu odst. (2) § 70 vlád. nař. čís. 15/1927 sb. z. a n., bylo by třeba dále zjistiti, zda žalobce podal nynější žalobu včas, t. j. v propadné lhůtě 90 dnů (§ 2 zák. čís. 217/1925 sb. z. a n.), kterou jest v každém období sporu z úřadu zkoumati, při čemž se podotýká, že žalobce měl již podle § 3 tohoto zákona k žalobě připojití rozhodnutí ministerstva železnic v prvopise neb ověřeném opise a udati, kdy mu bylo doručeno. Nebyla-li žaloba podána v preklusivní lhůtě, musela by býti již z tohoto důvodu zamítnuta (srov. Vážný: O ústrojí a příslušnosti soudů 1926 str. 296). Ježto dovolací soud neměl pro rozhodnutí o těchto procesních otázkách, jež nutno z úřadu řešiti před rozhodováním věci samé, ve spisech potřebná zjištění nižších soudů, nezbylo mu než napadený rozsudek podle § 510 c. ř. s. zrušiti pro neúplnost řízení (§ 503 č. 2 c. ř. s.), třebas dovolatelem nebyla ani vytýkána, poněvadž bez doplnění řízení nebylo lze ani o uplat-

něném dovolacím důvodu podle čís. 4 § 503 c. ř. s. a dovolacím návrhu rozhodnutí (srov. jud. dřívějšího nejvyššího soudu ve Vídni čís. 230 uveřejněný pod čís. 1653 úř. sb. a také rozhodnutí československého nejvyššího soudu sb. n. s. čís. 1275).

Čís. 12634.

V prohlášeních československé železniční správy nelze spatřovati »akt« ve smyslu § 4 zákona ze dne 23. června 1926, čís. 156 sb. z. a n., neřeší-li se v nich otázka převzetí závazku, nýbrž jedná-li se jen o výši náhrady a o smírné dohodnutí právě v předpokladu, že zásadní otázka, právní důvod náhrady a závazek československého státu, ani nepotřebuje bližšího zkoumání a výslovného řešení.

(Rozh. ze dne 26. května 1933, R I 425/33.)

Žalující vídeňská firma zřídila roku 1900 pro rakouské státní dráhy plynárnu v Praze. Podle smlouvy mělo nastati vzájemné plnění rakouských státních drah za zřízení plynárny až při rozvázání smlouvy. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se vídeňská firma na československém státu zaplacení odbytného za zřízení plynárny, tvrdíc, že československá železniční správa závazek převzala. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl, maje za to, že v prohlášeních čsl. železniční správy nelze spatřovati »akty« ve smyslu § 4 zákona ze dne 23. června 1926, čís. 156 sb. z. a n. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, řízení doplnil a znovu rozhodl. Důvody: Jisto je, že nově vzniklý československý stát nevstoupil již z důvodu svého vzniku a ujednání se provozu bývalých státních drah na jeho území do smluv, které uzavřel dřívější rakouský stát (železniční správa) s dodavateli, po případě s jinými osobami při provozu drah nějak vystupujícími, aniž by šlo o zaměstnance těchto drah, a že neručí za závazky bývalého Rakouska ani podle § 1409 obč. zák. V tom směru je judikatura ustálená a odvolání ani nebrojí proti stanovisku prvního soudu, které odpovídá tomu, co bylo shora uvedeno. K tomu stačí poukázati na některá z četných rozhodnutí nejvyššího soudu jako čís. 10320, 8428, 7984, 7595 sb. n. s. V souzeném případě je rozhodující, došlo-li po 28. říjnu 1918 k uznání nebo převzetí závazku vyplývajícího ze smluv ze dne 30. září 1900 a ze dne 30. září 1904 při skončení smluvního poměru těmito smlouvami založeného, pokud jde o odbytné za plynárnu. Odvolání dovozuje, že k takovému převzetí závazku, pokud se týče ke vstupu železničního eráru do oněch smluv došlo, a má za to, že tím je splněna podmínka stanovená v § 4 zák. ze dne 26. června 1926 čís. 156 sb. z. a n. Odvolání poukazuje na předložené listiny a jednání s ředitelstvím státních drah v Praze, s generálním ředitelstvím drah pro Čechy, Moravu a Slezsko i s ministerstvem železnic a vytýká, že první soud v rozporu s předloženými listinami usuzuje, že ke vstupu do oněch smluv, po případě ku převzetí